

שזיתיה' לנגדי תמיד

צורת אדם

חוש הריח

שיעור י'

לא ערוך

ממחבר סדרת הספרים

בלבבי משכן אבנה

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

להגעה ישירה לשיעור דרך קול הלשון,
מתקשרים לקול הלשון או למספר הישיר הנ"ל

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] -<
95491183 [מספר שיעור] -< סולמית [#]

לקיחת חלק בהוצאות הגדולות
של הדפסת הספרים לזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:
מרכז הצדקה

ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580
יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה
לפרטים נוספים והקדשות
bilvavi231@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192
ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

הקדמה

ממש בשורש החלוקה שבחוטם ישנם שני נקבים - נקב ימין ונקב שמאל, ובנקב ימין מתגלה הריח ובנקב שמאל מתגלה חרון האף, אך בעומק יותר כפי שהרחיבו חז"ל ורבותינו, חוש הריח והכח של חרון האף הוא דבר והיפוכו. בכח החוטם מתגלה מציאות של גבורה, מציאות של דין שתולדתו הוא כעס. הכח שמרצה את הכעס, הכח שממתיק את הגבורה ואת הדין - הוא נקרא חוש הריח, זה כל מהלך הקורבנות אשר בהם נאמר 'אישי ריח ניחוח לה', בלשון חז"ל 'נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני'. נמצא - היפך מציאות חרון האף 'רחה אפי בכס', מתגלה הריח שהופך להיות נחת רוח לפניו יתברך שמו. ובדקות יותר, קורבנות אינם באים רק לריצוי בעלמאף אלא הם באים על חטא, אפילו עולה מכפרת על הרהורי הלב, קל וחומר בשאר קורבנות, כל קורבן וקורבן וכפרתו כמו שהרחיבו חז"ל, מלבד מה שחלקם הגדול מפורש במקראות עצמם - חטאת, אשם וכד'. מכל מקום, הקורבנות באים לרצות על חרון האף, נמצא שהריח שנעשה בקורבנות הוא סילוק כח חרון האף של עוברי רצונו וכאשר בא הקורבן מתגלה התיקון 'נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני' - היפך עוברי רצונו.

בסיעתא דשמיא ממשיכים את הסוגיא של צורת אדם, גולגולת, נקבים שבגולגולת, ואלו הם כמו שהוזכר - עיניים אזניים חוטם ופה. בפעמים האחרונות עסקנו בכח החושים הבוקעים מן הנקבים - בכח הראיה הבוקע מן העיניים, בכח השמיעה הבוקע מן האזניים. כעת נמשיך בס"ד לכח ההרחה, חוש הריח הבוקע מן החוטם.

בחוטם (הנקרא פעמים אף בלשון התורה) נגלית מציאות של חוש הריח. הוזכר בהרחבה שכח החושים הבוקעים דרך הנקבים שבגולגולת שורשם במוח, שורש החוש מתפשט מן המוח, מקום גילוי חוש הראיה בעיניים ומקום חוש השמיעה באזניים, ולפי זה גם בחוש הריח - מקום גילוי חוש הריח הוא בחוטם, אבל שורש כח חוש הריח הוא במוחין. בעומק יותר, במקום החוטם ישנם אופנים שונים של גילוי, בלשון כללית מאוד - ישנו כח הריח. מכנגד היפך הריח, מתגלה בחוטם כח של כעס, הוא הנקרא בלשון תורה 'חרון אף', 'וחרה אפי בכס' וכד'. אם כן, מצד אחד מתגלה בחוטם חוש הריח ומאידך מתגלה בחוטם כח של חרון אף. ברור לכל בר דעת, אלו לא שני דברים נפרדים על אף שבכללות

זוהי אם כן פשטות הסוגיא עצמה של חוש הריח.

נחدد אם כן, חוש הריח אינו בא רק במהלך של ריח טוב לכתחילה, אלא הוא בא מדבר שנעשה בו חרון אף והוא הופך להיות ריח טוב 'נחת רוח'. בדקות כמובן, בריח עצמו יש ריח טוב ויש ריח רע, כדוגמת ריח נבלה כמו שאומרים חז"ל וכד' ועוד דברים שריחם רע כמבואר בגמרא. כאשר נעשה תיקון זה מתהפך מריח לקלוקל לריח דתיקון.

עכשיו ביתר עומק, כמו שהזכרנו, צד הקלוקל שמתגלה בחוטם הוא החרון אף. עכשיו להבין עמוק, אלו הם דברים יסודיים מאוד. המילה חרון עצמה היא מלשון חור, כמובן, בהיפוך האותיות, חור מתהפך לאותיות רוח. נרחיב בזה בארוכה בעזר ה' לקמן ששורש תיקון הריח הוא בעלייתו למדרגת רוח. אבל קודם לכן, חרון כמו שהוזכר, מלשון חור, מלשון נקב. ביאור הדברים, אנו עוסקים עכשיו בנקבי הגולגולת - עיניים, אזניים, חוטם ופה, כולם בכללותם נקראים נקבים, על אף שהעיניים אינן נקב גמור, אבל כולם בכללות נקראים נקבים 'אשר בראם נקבים נקבים'. היכן שורש הנקבים בגולגולת? זה נמצא במדרגת החוטם, ולכן דייקא שם נמצא שורש החרון אף מלשון חור, נקב. שורש מציאות עצם כך שיש נקבים בגולגולת, השורש הפנימי

של זה היא מדרגת החוטם. וברור, כל נקב, ראשית כל כפשוטו נקב מלשון נקבה, כמובן נקבה קרובה למידת הדין כידוע מאוד - זכר בבחינת חסד, נקבה בבחינת דין, לכן כל נקבה מלשון קבה - לשון קללה, קלקול. נמצא שבחוטם מתגלה תוקף הנקבה, כלומר, מתגלה בה השורש של החור ומתגלה בה בעומק שזהו שורש מציאות תוקף הדין, תוקף הגבורה, מידת הכעס שנמצאת בחוטם.

בהרחבה יותר, כל אש מתגלה בחוטם, הן מדין הכעס שהוזכר קודם והן מדין הגאווה בבחינת 'כגובה אפו' כלשון הפסוק, אבל עיקר הסוגיא דידן השתא היא במדרגת הגילוי של הכעס, ואם כן, זהו החרון אף מלשון חור, מלשון נקב.

לפי זה, בהבנה בהירה מאוד - כל נקב יוצר מציאות שיש בתוכו אויר-חלל-הבל. הדוגמא היסודית, הגמרא הידועה במסכת בבא קמא 'בור שחייבה עליו תורה' מחלוקת, החיוב הוא על הבלו או חבטה? חד מאן דאמר בור שנמצא ברשות הרבים - קרקע עולם הזיקתו, הוא לא חייב על חבטה הוא חייב רק על הבלו, מאן דאמר שני, חייב הן הבלו והן על חבטה. כלומר, כל בור, חור, נקב - מחדש בו מציאות של הבל. כשהדבר הוא מלא, סתום, אז אים שם בגילוי מציאות של אויר, ודאי שבדקי דקות ישנו אויר בכל דבר, אבל

כפי שנתבאר הוא מציאות של נקב. עיקר הרוח שמתגלה אם כן באדם מתגלה במקום החוטם.

בדקות יותר, אנחנו מחברים רק כהזכרה קצרה את כח החוטם ואת כח הפה. העיניים והאזניים אין עיקרן שורש גילוי הנקב. החוטם והפה, לאחר שהסברנו את החוטם כעת אנחנו מזכירים רק בקצרה את הפה, גם בו מתגלה שורש של נקב. פה בלשון תורה כוונת הדבר או פה כפשוטו 'מי שם פה לאדם', או פה מלשון פתח, כלומר, הפתח נמצא בפה, החללות של הנקב שנמצאת היא שייכת לחוטם, לחור - זו הגדרת חוטם וזו הגדרת פה. הפה הוא תחילת הפתח של הדבר, ויש כניסה לתוכו מלשון פתח, מקום של כניסה לתוך הדבר. בתוך הדבר מתגלה מה שנעשה מכח החוטם שהוא מקום החור, מקום החלל, מקום האויר שנמצא בתוכו.

בהתגלות גמורה הגילוי של האויר מכוסה וכמעט נעלם שם.

כאשר נוקבים נקב, כאשר עושים מציאות של חור, בחור הזה נעשית אפשרות של כניסה, והדבר הראשון שנכנס לכל דבר באופן הטבעי זהו האויר הנכנס למקום הנקב. נחזור, בחוטם מתגלה בחינת נקב-חור. בחור הזה מצד הקלקול - עצם הנקב, עצם החור הוא שורש הנקבה, הוא שורש הקללה, הוא שורש הדין, הוא שורש הכעס. מאידך, בשעה שנעשית מציאות של נקב, של חור, אז בתוך הנקב, בתוך החור נכנס אויר, האויר יכול להיות דקלקול ויכול להיות דתיקון, אבל יסוד הדבר שנמצא בחוטם מציאות של אויר, הוא מצד היותו נקב 'כל אשר רוח חיים באפו' מתגלה בחוטם 'ויפח באפו נשמת חיים', ישנם פירושים ש'באפו' מלשון פנים, אך מכל מקום, בחוטם מתגלה מציאות של רוח מחמת שהחוטם יסודו

נחזור לעיקר סוגייתנו שהיא סוגיית החוטם.

להבין לפי זה יתר על כן עכשיו. הזכרנו הרי בראשית הדברים ולעיל כמה פעמים ששורש כל החושים שמתגלים בפנים שורשם מתגלה מהמות. בפרטות דיברנו לעיל - כח הראיה המתגלה בעיניים שורשו במוח החכמה, על שם כן זה נקרא עיניים

בחוטם מתגלה כח הנקב, החור, החלל, האויר שנמצא בתוכו. מצד הנקב והחור זה שורש מידת הדין שגנוזה בחוטם, ומצד האויר הנכנס לתוכו הוא שורש כח של חיים 'כל אשר רוח חיים באפו', זה מקום החוטם.

האזניים נבדלות זו מזו בשני הקצוות. העיניים בפנים אך עדיין יש 'בין עיניך' כלשון הפסוק. בחוטן זה הופך להיות חוטם אחד רק מחיצה ביניהם, ובפה זה מתאחד לנקב אחד בלבד. אך מכל מקום, הנקבים שנמצאים בקו האמצע הם החוטם והפה, שניהם משורש הרוח כמו שהוזכר קודם לכן - רוח שבחוטם 'רוח חיים באפו, ורוח שבפה בבחינת 'רוח ממללה' כח הדיבור שהאדם.

מקום קו האמצע של הגולגולת מתגלה בחוטם ושם ישנו מקום של דעת. הדעת עצמה, דעת שנאמרה להדיא בתורה 'עץ הדעת טוב ורע' מעורבים זה בזה - זה השורש שמתגלה בחוטם - כח של טוב וכח של רע. כח טוב טוב, 'אישי ריח ניחוח לה" - ריח דתיקון, 'נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני' שזה משורש 'ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו אלקים' - ריח גן עדן, זה הריח טוב שמתגלה בחוטם בריח הקורבנות שהדבר החומרי של עולם המעשה דידן מתעלה למעלה לעולם העליון, לגן עדן, שם נאמר 'אישי ריח ניחוח לה"

אבל מכנגד מתגלה בחוטם כמו שחודד תוקף של דין. זה משורש דעת רע, שורש כל החטאים כולם שנמצא כאן בעולם הוא מכח שורש דעת רע. זהו עומק הגילוי שמתגלה בחוטם ובפרטות בשני נקביו ימין ושמאל כמו שהוזכר.

מלשון עיון 'עיני השכל', 'אם מעיני העדה נעלם דבר' 'עיני העדם חכמי העדה' כי הם מעיינים בדברי תורה. כח השמיעה שמתגלה באזניים שורשו במוח הבינה כמו שדובר בהרחבה בפעם הקודמת בבחינת 'לב שומע לב מבין' שורש כח השמיעה נמצא במוח הבינה - בינה שבמוח ובינה שבלב. כהמשך לזה, בסוגיא דידן השתא בריח שנמצא בחוטם, ישנם שתי הגדרות היכן מקומו. הגדרה השורשית והבהירה נתבהרה להדיא בדברי רבותינו - שורשו בדעת. החוטם מתגלה במקום האמצע של הגולגולת. לא בצדדים כאזניים ולא בפנים בימין ושמאל כעיניים. אלא בפנים במקום האמצע, בלשון רבותינו 'קו האמצע'. החוטם מקומו בקו האמצע - זהו שורש מדרגת הדעת - 'ימין, שמאל אמצע מחברם. מצד כך גדר הדבר כבר הוזכר כמה פעמים - האזניים נמצאות בצדדים ורחוקות במרחק המוחלט האחת מהשניה. העיניים נמצאות בפנים ומתקרבות האחת לשניה. בחוטם נעשה הקירוב הגמור - שני נקבים, אבל יוצאים מאותו שם תואר אחד של חוטם, רק יש מחיצה ביניהם. כשזה יורד לפה, אזי גם המחיצה נסתלקה ואין כאן אלא נקב אחד שהוא הפה - זאת צורת המבנה של ההתאחדות כדוגמת אשכול ענבים שמלמעלה הוא רחב ואט אט הולך ומתקצר, כלומר, הדבר מתאחד. כך גם כל גילוי של צורת הפנים של האדם -

ודעת רע בשורשו 'ביום אכלך ממנו מות תמות' זה ריח של נבלה, מכח כך נתגרש מגן עדן. אבל השורש העליון של הריח כמו שהוזכר השתא שורשו בדעת עליון שנמצא באויר שבגולגולת ששם גנוזה דעת עליון - כאן נמצא עומק עצום שיש שורש במדרגת החוטם שהוא למעלה ממדרגת הראיה ולמעלה ממדרגת השמיעה, כי הראיה והשמיעה נמצאים במדרגה של מוחין - חכמה ובינה, אבל במדרגה של מוחין. לעומת כך, החוטם שיש בו חוש של ריח יש בו מהלך תחתון ששורשו גם במוחין במוח הדעת, אבל יש לו שורש עליון יותר ששורשו לא במוחין כפשוטו, אלא שורשו באויר שבתוכו גנוזה מציאות של דעת. האויר הוא למעלה ממוציאות המוחין. לכן זה ברור, כשמתגלה במקום החוטם-מקום הרוח חיים שבאדם, כלומר, כשמתגלה האויר העליון במקום החוטם, כאן מונחים אם כן שני שורשים במדרגת חוש הריח, חוזרים ומעמידים את הנקודה, ולאט לאט נפתח אותה בסיעתא דשמיא.

מצד אחד מתגלה המדרגה של הדעת טוב, 'ריח ניחוח לה', זה עץ הדעת שנמצא בגן עדן. אבל מאידך בעץ הדעת רע שמי שאוכל ממנו מתגרש מגן עדן - הוא שורש חרון אף שנעשה בשורש האכילה מעץ הדעת טוב ורע. נפגעה מציאות החוטם - מתגרש מגן עדן.

כל החושים כמו שחודד נמצאים במקום הנקבים, אך שורשם הוא במוח. והראיה שורשה במוח החכמה. השמיעה שורשה במח הבינה. הריח שמתגלה בחוטם שורשו בדעת, אבל ישנם שני חלקים של דעת במדרגת הגולגולת. יש דעת כפשוטו כאחד משלושה המוחין - חכמה, בינה ודעת. ויש דעת כמו שהוזכר לעיל שהוא גנוז באויר שנמצא בגולגולת. השכלנו בתחילת הסוגיות שמבואר להדיא בחז"ל שבשורש הגולגולת העליון יש את הגולגולת עצמה, ויש את האויר, שם יש על גביו קום 'קרומה דאוירא', ובתוך האויר גנוזה דעת עליונה יותר מהדעת של חכמה, בינה, דעת. לפי זה עכשיו בעומק - הדעת שמתגלה בחוטם שמכוחה כח הריח, יש לה שני שורשים - שורש תחתון ושורש עליון. השורש התחתון שלו הוא בדעת כאחד משלושת חלקי המוחין - חכמה, בינה, דעת - אז הראיה בחכמה, השמיעה בבינה, הריח נמצא בדעת כפי שהזכרנו קודם, מדרגת דעת טוב ודעת רע, דעת טוב כריח גן עדן

חוש ריח תחתון, חוש ריח עליון

נמצא שקודם החטא הוא מקושר לדעת עליון לרוח עליון לריח עליון. אחר החטא הוא מקושר לדעת תחתונה, לרוח של חיים ומוות ובעומק זה נפל לפה במדרגת 'חיים ומוות ביד הלשון', אם כן, הוא מקושר למדרגת החוטם לרוח התחתונה - אז הוא מקושר ל'רוח פסקנית' שאיננה ממשיכה תמיד, הוא מקושר לחרון אף שבחוטם שבו מקום הנקב כמו שהוזכר לעיל - כאן שורש נפילת מדרגת הריח.

ביתר חידוד. אחרי שנתחדד שישנם שני מהלכים של רוח, נחזור לראשית הדברים שנתבארו שהם מתגלים בחוטם.

לשון המשנה במסכת יבמות 'אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם', כאשר באים להעיד על אדם שטבע בנהר וכדומה, צריך להעיד הן על הכרת הפנים והן על הכרת החוטם שעל ידי כן הם מכירים שזהו הגברא הזה. מצד כך מחודד להדיא בחז"ל שעיקר הפרצוף מתגלה בחוטם 'בחוטמא אשתמודע פרצופא' - הפרצוף נודע מכח חוטמו, כלומר, כללות מציאות הגולגולת מכח מה היא נודעת? היא נודעת מכח מדרגת החוטם - זה הגדר בשורש החכמה וזה משתלשל לדין שאין מעידין אלא על

חוש ריח תחתון שורשו בדעת טוב ורע - ריח טוב וריח רע. שורש עליון יותר בחוש הריח אינו במהלכי המוחין כפשוטו, אלא הוא במהלך של דעת עליון במדרגת האויר, וזה העומק של שורש האויר שמתגלה בחוטם. נפתח את הסוגיא בעז"ה לאט לאט אחרי שהעמדנו את יסודי הגדרות הדברים בתמצית.

כאשר הקב"ה נפח באדם נשמה 'ויפח באפיו נשמת חיים', הקב"ה נופח בפניו-בחוטמו. בשעה שאדם הראשון חוטא 'ביום אכלך ממנו מות תמות' אבל הוא לא מת בפועל, אלא רק לאחר 930 שנים. מהי המיתה שהיתה באותו יום? קודם חטא אדם הראשון כח הרוח שבו שמתגלה למטה בחוטם כריח גם כן, היה ממדרגה של האויר ששם גנוזה דעת דתיקון. בשעה שהוא אכל מעץ הדעת טוב ורע, ברור הדבר, הוא איבד את הדעת העליונה שגנוזה באויר ומתגלה אצלו דעת כאחד מחלקי המוחין - אז הוא איבד את שורש הרוח חיים העליונה שנמצאת במציאות החוטם. מכאן ואילך יש לו כח של רוח חיים במדרגת עץ הדעת טוב ורע - ריח טוב וריח רע - צריך להביא קורבן על חטאו.

שעשועים' השורש של זה ב'תורתך שעשועי'. הרוח הזו היא רוח שאין בה תפיסה של הפסק - זה כל המהות של שעשוע. השעשוע כל עניינו שהוא מתנועע וחוזר ומתנועע וחוזר - כך הוא חוזר חלילה כסדר, זה השורש של הרוח העליונה אשר בה נמצאת הדעת שגנוזה באויר העליון.

לעולם מה שמתגלה במדרגת החוטם הוא כח הדעת, לכח הדעת יש כמו שנתבאר שני שורשים - שורש בדעת פשוטה של מוחין - חכמה, בינה ודעת - ראייה, שמיעה וריח. ויש מהלך עליון יותר של חוטם שמתגלה מכח דעת עליון במדרגה של תנועה, אבל תנועה של שעשוע - ריח, רוח - שני המהלכים כפי שנתבאר. חז"ל כותבים שישנם שני מהלכים של ריח 'אית ריח ואית ריח' יש ריח של קורבנות 'אשי ריח ניחוח ה' ויש ריח שנאמר במשיח 'והריחו ביראת ה' - אלו שתי מדרגות של ריח. מה עומק שתי המדרגות של הריח? הם הם הדברים שנתבארו, במדרגה של עלמא דידן מדרגת הריח היא במדרגה של קורבנות שיסודם קורבן על מציאות החטא. ומצד כך מדרגת הריח שורשו במדרגת המוחין - בדעת שבמוחין חכמה, בינה, דעת ובעיקר בדעת שבמוחין - זאת מדרגת הקורבנות דידן. למעלה מכך 'אית ריח' ששייך למדרגת משיח 'והריחו ביראת ה' זה

הפנים עם החוטם. מה מתגלה בשורש ההכרה דוקא בחוטם במהלך שהוזכר? יש כאן שני מהלכים של רוח כפי שהוזכר לעיל, עכשיו חוזרים ומחדדים. יש רוח כמהלכי היסודות - רוח, מים, אש, עפר. מצד כך כל פועל פועל לתכלית - בכל אחד מהיסודות ישנן פעולות, כל יסוד ויסוד לפי מהותו שלו, והפעולה הנפעלת נפעלת לתכלית, והשורש של זה היא במדרגת המוחין 'סוף מעשה במחשבה תחילה', 'בחכמה יבנה בית בתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו'. כל פועל פועל לתכלית במדרגת המוחין זה ראשית הדבר - שם מונחת התכלית של הדבר והפעולה הנפעלת ממדרגת המוח היא פעולה לתכלית. ולפי זה - תנועת הרוח הפועלת היא תנועה לתכלית. כאשר התכלית הזו נופלת זה הופך להיות סוף כל האדם, כלומר, התכלית של כל דבר למיתה. כאשר היא מתגלה מצד מהלכי התיקון שבה - זה בבחינת ששת ימי מעשה בראשית ושבת 'ויכולו השמים והארץ וכל צבאם' 'כילה מלאכתו' כלשון חז"ל.

אבל יש מדרגת רוח עליונה יותר שהיא מושרשת בדעת שגנוזה באויר, שהשורש של זה בעומק בגולגולת עצמה כמו שהוזכר בהרחבה בשיעורים הראשונים. הרוח הזו היא לא רוח שפועלת לתכלית, היא רוח במדרגת שעשוע 'בן יקיר לי אפשרים ילד

כן ריח ששייך גם למדרגה של חטא הוא ריח שנמצא גם כאן בעולם, ממנו יש את סוגיית העוון, החרון אף, התיקון שלו רוח 'ריח ניהוח שאמרתי ונעשה רצוני' כמו שהוזכר.

העולה מתוך הדברים, שבמדרגת רוח שבאדם מתגלה התנועה של השעשוע. עכשיו נבין עמוק, כאשר האדם חי כסדר, אז הוא יכול לראות והוא יכול לעצום את עיניו - עוצם עיניו מראות ברע. באדם יש כח של שמיעה - הוא שומע את מה שנמצא סביבותיו אלא אם כן הוא מרוכז בכח שורש השמיעה שבמחשבה ועל ידי כן הוא איננו שומע, אבל כפשוטו - אדם יכול שלא לשמוע מסיבות אחרות, כדברי הגמרא הידועים 'יתד תהיה לך על אזניך שאם ישמע אדם מגונה יתן אצבעו בתוך אזנו' (כתובות) ועל ידי כן הוא לא ישמע. אבל כשמתגלה כח החוטם כמו שהוזכר - שורש הריח והרוח ששורשם אחד. לא להריח - יתכן שאדם לא יריח, כמה וכמה סיבות, אבל אם הוא מסלק את כח הרוח שבחוטם אז הוא מת, הוא לא יכול להפקיע את החוטם ממדרגת הרוח. ניתן לרגעים מסויימים אבל כסדר החיים אדם לא יכול לעקור את עצמו ממצאיאות תנועת החוטם שבו. הרוח חיים שמתגלה בחוטם, שנמצאים אחרי החטא, שנאמר ביום אכלך ממנו מות תמות שהוא חיים ומוות - אז גם

הריח העליון, על המשיח נאמר כמו שדורשים חז"ל 'רוח אלקים מרחפת על פני המים' - זו רוחו של מלך המשיח, כל דבר שמרחף זה בבחינת 'על גוזליו ירחף' - מתגלה בו תנועה של שעשוע, משתעשע בבניו ולכן הוא מרחף על גביהם מלבד טעמים נוספים. זאת תנועת הרוח שמתגלה במדרגת הארת משיח, כפשוטו מה שמבואר בחז"ל 'הריחו ביראת ה'" מורח ודאין זאת אומרת שהוא מריח מי עבר עבירה ומי לא, ודאי שזה נכון, אבל לא זה עיקר פנימיות מדרגת משיח. 'מרח ודאין' משמעו - הוא יכול להריח מי שאין לו שייכות לחטא כלל, בחינת 'שלא חטאו מעולם' כלשון חז"ל, בחינת ה'הדודאים נתנו ריח' דורשים חז"ל אלו הם בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא מעולם. יש ריח תחתון שמריח האם יש כאן ריח טוב או שחם ושלום יש כאן ריח רע, ולפי זה הוא מריח האם יש כאן עוון וחטא או שאין, אבל זה נמצא במהלכי עץ הדעת טוב ורע - שני ריחות - טוב ורע, אז הבירור הוא האם יש כאן ריח טוב או ריח רע - זאת המדרגה התחתונה של הריח. המדרגה העליונה של הריח הוא ריח שעליו נאמר 'לא טעמו טעם חטא מעולם'. לשון חז"ל הידוע מאוד 'איזהו חוש שהנשמה נהנית ממנו? הוי זה הריח' כלומר, בעומק שהנשמה נהנית מהריח העליון שהוא לא שייך כלל למדרגה של חטא, שם עיקר הנאת הנשמה. מה שאין

יש כאן שורש של מוות, עד יום מותו מתגלה הניצוץ הזה, אבל גם זה מתגלה אפילו לאחר החטא, אבל לא גילוי שלם, כי הכח הזה יש לו הפסק של מיתה.

אבל במקום החוטם ביסודו וגם במקצת בהתגלותו אפילו אחר האחט בעלמא דידן בפועל ממש, איפה אדם נמצא בתנועה שהיא שעשוע מתמיד? לא בראיה, לא בשמיעה ולא בכח הדיבור שבפה, אלא בעיקר במקום החוטם שבאדם במקום בו הוא נושם, שם מתגלה אצלו תנועה חוזרת חלילה כל הזמן על עצמה - זה מקום השעשוע. על זה באה דרשת חז"ל 'כל הנשמה תהלל יה - על כל נשימה ונשימה הוי מודה לו'. ומה העומק של 'על כל נשימה ונשימה הוי מודה לו'? שאנחנו נמצאים כאן בעולם, אז כל נשימה ונשימה יכולה להיפסק לגמרי, אז ה'מודה לו' הוא הרבה יותר בתוקף. אבל מה שורש ההבחנה של כל נשימה ונשימה? שם האדם דבר בשעשועי המלך. בתנועה ששורשה בדעת שנמצאת באויר כמו שהוזכר לעיל - זה מקום מדרגת הרוח של החוטם שמתגלה בתוקפו, ושם האדם משיג את מדרגת הרוח, מדרגת הריח בעצם התנועה עצמה, היפך מה שנאמר בחטא אדם הראשון שכאשר הוא שומע את 'קול ה' מתהלך בגן לרוח היום ואחבא' הוא נסתר. כאשר מתגלה התיקון של זה אז מאיר האור שיש לו

הרוח הזאת היא רוח שאינה שלמה, ולכן גם הריח אינו שלם כמו שנתבאר לעיל, בבחינת ריח טוב וריח רע - זה לעומת זה. אבל הרוח שמתגלה בו היא רוח שאינה שלמה.

הרוח שמתגלה קודם החטא כמו שהוזכר לעיל במדרגת החוטם, האדם כל הזמן בתנועה של רוח ואין לה הפסק של מיתה, 'ואכל מעץ החיים וחי לעולם', אז הרוח הזו שהאדם מתנועע בה כל הזמן היא תנועת השעשוע שבנפש. להבין עמוק, הזכרנו לארוכה לעיל את כח תנועת השעשוע, עכשיו אנחנו מגיעים לשלבים בהם הכוחות האלה מתגלים באדם. היכן מתגלה האצל האדם בפועל השעשוע? אז ודאי, בשורש - בתורה, כמו שהוזכר 'לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי', אבל הראיני דוגמתו בחוש טבעי שבאדם, לא רק במקום הרוחניות שהוא שורש הכל 'איסתכל באורייתא וברא עלמא', אלא הראיני דוגמתו איפה הוא מתגלה באדם כסדר יום יום, שעה שעה, 'לרגעים תבחננו' בפועל ממש? זה מתגלה בכח הנשימה שבאדם. האדם נושם כל הזמן וחוזר חלילה - כאן מתגלה תנועת השעשוע שבנפש. שמא יאמר האדם שגם עכשיו גלוי אצלו כח השעשוע בפועל גמור כי הוא כל הזמן חוזר ונושם וחוזר חלילה בחוטם? לא, מחמת שיש כאן רוח פסקנית, היא עתידה ליפסק כי

מציאות המוות, זו גזירה על החוטם, על מי שיש בו רוח חיים 'להשמיד, להרוג ולאבד' את כולם - זה מקום ההכחדה, מקום הנפילה הגמורה למציאות של מוות במקום החוטם.

הכח של גזירתו של המן מכח מה הוא נעשה? 'וימלא המן חמה', כלומר, חרון אף, כעס. אז הגזירה נעשתה מכח החרון אף, ואז הוא דבק במדרגת חרון אף, ומכח כך 'להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים'. אז מתגלה בחינת 'אסתר מן התורה מנין?' כדרשת חז"ל, 'אנכי אסתר אסתר פני ביום ההוא'. היכן מתגלה הסתר הפנים? לא בעיניים, לא באזניים, אלא עיקר הסתרת הפנים היכן מתגלה? היא מתגלה בחוטם. כבר הוזכר פעמים רבות מאוד, יש פנים ויש אחור. כאשר יש הסתרת פנים מהי ההגדרה? שהאחור שולט על הפנים. כל אחור - א-חור - זה השורש של חרון אף, כלומר, חוטם ששולט על הפנים - זה נקרא חרון אף. זו הגזירה של 'אסתר מן התורה מנין? אנכי אסתר אסתר פני ביום ההוא'.

אבל כאשר נעשה מצד מהלגי התיקון, אז מתגלה מדרגת הרוח חיים, אז מתגלה ההארה של מרדכי כמו שהוזכר 'מור דרור', מתגלה מדרגתה של אסתר בבחינת סיהרא, ירח - אותיות ריח. מתגלה מה שהיא נקראת שושנת יעקב כמו שאומרים חז"ל בהרחבה מלשונות

חוש של ריח בעצם התנועה עצמה, הוא מריח את שעשועי המלך, את התנועה שהיא כולה תנועה של שעשועים - שם נמצאת מדרגת חוש הריח דתיקון.

נזכיר מעט את הדברים ביחס לענייני דיומא, כידוע עד מאוד שחודש אדר בכלל וימי הפורים בפרט הם שייכים למדרגת הריח, כך מבואר להדיא בחז"ל - "ב חושים באדם, בכל חודש וחודש יש מציאות של חוש והחוש של חודש אדר הוא חוש הריח, ולכן, כמו שהרחיבו רבותינו רבות בכמה וכמה פנים היכן מתגלה גח הריח בחודש אדר? אחד מהגילויים הברורים לכך זה מרדכי שעל זה דורשת הגמרא כידוע בחולין 'מרדכי מן התורה מנין? מר דרור' ילפינן מקטורת, כלומר, כל הנס בבחינת מרדכי זה נעשה מכח מדרגת חוש הריח שנקרא על שם הקטורת שנכנסת לפנים (וביום הכיפורים לפני ולפנים), אבל מכל מקום, חוש הריח מתגלה בחודש של חודש אדר. עכשיו להבין עמוק את כל מהלך הדברים שנתבאר השתא. המן בא לגזור על כנסת ישראל 'להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים', מהיכן שורש הגזירה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים? זה החוטם שמתגלה במדרגה של קלקול שהוא הופך להיות חרון אף, 'ורדי בור', חור-בור שורשים קרובים אחד לשני, קרובים גם במהותם - זה מקום ירידת הדבר של שורש

של הגזירה במדרגה העליונה שלה של דעת דאורא - דעת דאורא הוא כולו שעשוע - שעשוע מתנוועע לצד אחד וחוזר חלילה. זה לא עוברי רצונו ועושי רצונו, אלא תנועה שחוזרת חלילה - זה עומק ההגדרה שהוא ראה גזירה וביטולה.

במדרגה הזו, כאשר נעשה הנס אז בתפיסה החיצונית של הנס, עד זמן מסויים היתה הגזירה, אבל בשליחת הספרים השניים נתבטלה הגזירה. אבל כידוע עד מאוד כפי שכבר דייקו רבותינו שהרי כתב המלך שנחתם בטבעת המלך אין להשיב, אז גזירה של ספרים ראשונים עדיין בעינה עומדת וקיימת ואיננה בטלה, אלא שעל גבי זה נשלח לאחר מכן הכתב השני שחתום בחותם המלך, כלומר, בעומק - לא התבטלה הגזירה, זאת גזירה שתנועתה בתנועת שעשוע, אז היא חוזרת ומתנוועעת לצד השני, אבל התנועה הראשונה לא בטלה.

בדבר כפשוטו שהוא תשובה אז נעשית תנועה ולאחר מכן הוא שב אז הדבר בטל, אבל בעומק הגדרת הדבר שמתגלה מכח המדרגה העליונה שזוהי מדרגת 'מרדכי ידע את כל אשר נעשה' - הוא ידע את הגזירה ואת ביטולה, אז הגזירה לא נתבטלה, אלא הגזירה וביטולה זה חלק מתנועת הנענוע שיש בה שעשוע כמו שנתבאר - זה עומק ההארה של ימי הפורים, ומצד

הפסוקים - השושנה יש בה את הריח, ריח שושנים. אז מה מתגלה בעומק בימי הפורים? לא שהיתה גזירה של ריח רע, רוח פסקנית, של שורש המוות 'וימלא המן חמה' ונתקן בריח דתיקון של גן עדן בלבד - לא זה עיקר ההארה של ימי הפורים, אלא מה מתגלה בימי הפורים? מתגלה המדרגה העליונה של הריח העליון, הרוח העליונה ששורשה בדעת שבאור ויתר על כן שעולה לגולגולת - זה 'חייב איניש לבסומי עד דלא ידע' - הוא עולה מהדעת שבאור לגולגולת שחוזרת ומתגלגלת בלי דעת. ומכח כך מתגלה שהגזירה 'מרדכי ידע את כל אשר נעשה' דורשים חז"ל שהוא ידע את הגזירה ואת ביטולה, התורת אמת הרחיב בזה לבאר מה המהות של הדבר. מה עומק הדבר שהוא ידע מעיקרא את הגזירה ואת ביטולה? כלומר - זה הכל היה שעשוע של נענוע שחוזר ומתנוועע - גזירה מתנוועעת לצד אחד, וביטולה מתנוועעת לצד השני. הוא מעיקרא ראה שהגזירה אינה במדרגה של מוחין שהיא בבחינת פועל שפועל לתכלית וכאשר מגיעה התכלית מצד הקלקול 'סוף כל אדם למיתה' וחס ושלום בגזירה 'להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים', אלא הוא ראה את הגזירה ואת ביטולה. לא את חוש הריח דקלקול שמתגלה מכח חרון אף של 'וימלא המן חמה' שגזר את הגזירה כמו שנתבאר, אלא הוא ראה את השורש

לבוא. במדרגה התחתונה של הריח כמו שנתבאר, מהי מהות הריח? יש ריח טוב ויש ריח רע, וכאשר הרע מתהפך לטוב, עוברי רצונו הופכים להיות עושי רצונו מכח תשובה הניכרת למפרע, אז נעשה השורש של ריח טוב שזה כפשוטו הריח של חודש אדר. אבל הריח העליון מהו? זהו ריח של עצם התנועה שחוזרת ומתנועעת וחוזרת חלילה. כשיש לנו מציאות של בשמים והבשמים עומדים במקומם, הם פחות מריחים או לפעמים אינם מריחים כלל.

אם רוצים שריחם יפוץ צריך לנענע אותם ועל ידי כן מופץ ריחם, כברכת ההבדלה שאנחנו מברכים על הבשמים (במאמר המוסגר חלק גדול מביאור רבותינו בסוגיית הריח נמצא בגדרי הכוונות הללו של ברכת הריח במוצאי שבת). הכח של ריח מתגלה כאשר מנענעים את הדבר, זה עומק ההגדרה שהגדרנו עכשיו. שורש הריח מגיע מהתנועה. כאשר אדם מנענע את הבשמים במוצאי שבת והוא ירוצו שיפוץ ריחם, האם הוא מנענע את זה לצד מסויים? לא, אלא הוא מנענע ומוליך אותו וחוזר חלילה - זאת צורת התנועה, כלומר, זה ריח שמגיע הדבר המתנועע כתכלית לתנועה לעצמה.

נגדיר עכשיו ביתר עומק את הגדרת הריח. באופן כללי מאוד רבותינו מגדירים שמהות הריח הוא חומר גשמי,

המדרגה הזו עכשיו מובן בעומק למה לא שייך שהמן מכח החמה שלו יוכל להזיק לבני ישראל. ודאי כפשוטו יש הבטחה שכנסת ישראל איננה מתכלה, אפילו אחד מן השבטים אין זרעו כלה, קל וחומר כל הכנסת ישראל, ממילא הגזירה של המן מעולם לא יכולה לצאת לפועל. אבל בעומק יותר מה יתגלה בהארה דתיקון? יתגלה שמעיקרא לא נמצאים במדרגת אף של חרון אף של מדרגת הנקב שבאף, ואז האויר שנמצא בתוך חרון האף הוא שורש של חיים ומוות. אלא מתגלה ששורש התנועה של הרוח חיים הוא מהאויר - דעת שגנוזה באויר. מצד כך אומרים חז"ל כידוע 'מרדכי בדורו כמשה בדורו'.

כבר הוזכר, יש אויר ויש קרום על האויר, והקרום בגימטריא משה (עם הכולל) - זו המדרגה של 'מרדכי בדורו כמשה בדורו' מצד היחס של הקרום שמכסה את המציאות של האויר. האויר נמצא בכיסוי, הוא איננו בגילוי ולכן היה נראה בפועל שיש מציאות של גזירה, אבל ההארה של מרדכי שמכוחו נעשה הנס בעומק - הוא השורש של הדבר שמתגלה, שורש כל תנועה שיש היא בתנועה של האויר העליון שאינו אלא מדרגה של שעשוע. זהו הריח הפנימי שנמצא בעולם.

נחדד מהו הריח הזה, שזה הריח שמתגלה בחודש אדר, אור דלעתיד

גשמיות למדרגת רוחניות. מלעילא לתתא - מאין ליש. מתתא לעילא - מיש לאין. כל זה היא תפיסה מצד מדרגת המוחין של תכלית שגנוזה במחשבה בתחילת סוף מעשה במחשבה תחילה, אבל בתפיסה של האויר כמו שנתבאר הדעת שגנוזה באויר, אז כל תנועה היא איננה באופן שכל פועל פועל לתכלית. אז מהי ההפשטה? היא לא הפשטה של חומריות בלבד, אלא מהי ההפשטה? להפשיט את התנועה שמתגלה במוחין שכל פועל פועל לתכלית ולגלות תנועה שאיננה של תכלית - היא נקראת בעומק ההפשטה שהוא ה'אשי ריח ניחוח'. מהי הגדרת 'אשי ריח ניחוח'? להפשיט את הדבר ממדרגתו של חכמה ששם 'כל פועל פועל לתכלית' ואז מתגלה במעשה בפועל מציאות הגשמיות. להפשיט מהתפיסה הזו לתפיסה של תנועה כתנועה לעצמה - זה נקרא מדרגה של ריח, זו המדרגה של ההפשטה מהגשמיות לרוחניות בערכין העליון של ההפשטה.

שכאשר החומר מתעלה ולא נשאר ממנו עיקר מציאותו הגשמית, והוא עולה מעולם המעשה לעולם הרוחני, אז מאירה מציאות הריח. הדוגמא הברורה של הקורבנות - יש בהמה, בשר הבהמה מתעכל על גבי המזבח ועל זה נאמר 'אשי ריח ניחוח לה' כלומר, 'אשי ריח ניחוח לה' זה כאשר הדבר מתעלה ממדרגת חומריותו, ממדרגת בהמה והוא הופך להיות 'אשי ריח ניחוח לה' (רבותינו הסבירו את כל אחת מארבע המדרגות הללו בפרטות) אבל מכל מקום הוא נתעלה למדרגה יותר עליונה, הוא הופך להיות ממציאות גשמית למציאות רוחנית - שם יש מציאות של ריח. בעומק הדק יותר זה לא רק עליה ממדרגה גשמית למדרגה רוחנית. היכן השורש של כל הגשמיות? הגשמיות היא תכלית כל הבריאה כולה, נשתלשל הדבר מעילא לתתא - מרום כל המדרגות כולן - יורד ויורד 'נתאוה להיות לו דירה בתחתונים' עד שמגיע לגשמיות הפשוטה, זה דירה בתחתונים. בהגדרה הפשוטה מצד ההבחנה הזו חוזרים ומחזירים אותו ממדרגת

ניחוח - מציאות המנוחה שבריך

של ריח, ויש ניחוח, ויש לה' - ארבע מדרגות. חלק מן הדברים נסביר עכשיו בקצרה ממש. ריח ניחוח - ניחוח נקרא

נבין עכשיו יתר על כן, רבותינו הגדירו שנאמר בלשון הפסוק 'אשי ריח ניחוח לה' - יש מדרגה של איש, יש מדרגה

מהמנוחה שנמצאת בתכלית - זו המדרגה העליונה של 'אשי ריח ניחוח לָה'. ריח ניחוח במדרגה של מנוחה שורשו במוחין של 'כל פועל פועל לתכלית', מהי התכלית שם לבסוף? מנוחה, כמדרגת השבת כמו שהוזכר. אבל במדרגה הגבוהה יותר 'לָה' תנועה לדבר, מוגדר כאן שיש מדרגה שלמעלה מהמנוחה. מהי המדרגה שלמעלה מהמנוחה? כאשר זו תנועה בלא תכלית כבר לא שייך מנוחה כי זו המהות של תנועה. תנועה שיש לה תכלית אז בסופה ישנה מנוחה - זה ריח ניחוח. תנועה שאין בה מציאות של תכלית היא בעצם לא שייכת למדרגת המנוחה. זו המדרגה עליה נאמר לָה'. אז מהו אותו הריח? זו הדוגמא שהזכרנו, כל דבר בשורשו העליון יש לו גילוי גם כאן בעולם - זו הדוגמא הבהירה שכאשר רוצים להריח מעצם מסויים מנענעים אותו ואז הוא מוציא ריח, זה ריח מעצם התנועה עצמה, זה הריח העליון, זה ריח שאין בו פגם של חטא כלל. בעומק זו הגדרת הדבר של ימי הפורים, כפשוטו הם נחו מאויסיהם בימי הפורים כמו שהוזכר קודם לכן, אבל בעומק כלשון הגמרא 'אכתי עבדי אחשוורוש אנן', עדיין לא יצאנו מגלות לגאולה כי אנחנו עדיין עבדי אחשוורוש, כלומר, זו לא תנועה שיוצאים מגלות לגאולה, זו תנועה בתוך אותו מצב של הגלות - זו תנועה שהגדרתה שעשוע, זה עומק

בשמו מלשון נח, דבר שהגיע למנוחתו. נמצא שמונח כאן עומק גדול. כל הריח כמו שנתבאר הוא נמצא בתנועה. מהו הניחוח? הוא מציאות המנוחה, זה ריח ניחוח. הדוגמא הבהירה לכך בימי הפורים 'יום אשר נחו מאויביהם', כל העולם כולו בי"ד, בשושן הבירה בט"ו, כלומר, 'ריח ניחוח' מתי שהריח נת, הרוח נחה. זה מקום ימי הפורים.

אבל בעומק יותר להבין, 'כל פועל פועל לתכלית', אז כשהגיעה התכלית אז נעשה בו הריח ניחוח - הוא הגיע למנוחתו. בתכלית הדבר ישנה תפיסה של מנוחה. הדוגמא הברורה והיסודית - יום שבת שהוא יום מנוחה 'בו שבת מכל מלאכתו' נח בו הקב"ה כי הדבר הגיע לתכליתו - זו התפיסה התחתונה של ימי הפורים. תפיסה זו היכן שורשה? במוחין של 'כל פועל פועל לתכלית' - אז אם התכלית נתקלקלה חס ושלום כי יש עוברי רצונו, אז כשמתגלה התיקון 'אמרתי ונעשה רצוני' - זה 'אשי ריח ניחוח לָה' מקום המנוחה. ושם הריח הוא במדרגת הקורבנות של הריח כמו שנתבאר לעיל. אבל המדרגה העליונה יותר אינה 'ריח ניחוח' אלא 'לָה' שהוא למעלה מהניחוח.

ניחוח כמו שהוזכר מלשון מנוחה. לָה' - כל לָ זה דבר שמתנועע, הוא הולך לדבר מסויים. אז מה זה לָה'? זה מגלה את התנועה העליונה שלמעלה

תנועה לשם תנועה. ודאי שלאחר מכן גם התגלגלה בה מציאות של מנוחה כי הא והא איתנהו ביה - הן ימי המנוחה והן ימי התנועה, אבל בכל העולם כולו מתי הפורים הוא רק בי"ד, רק ביום של מנוחה. האריכו הפוסקים שכן ט"ו שקרא בי"ד לפי חלק מהשיטות הוא יצא מחמת שזה עיקרו של יום, כלומר, בשושן מתגלה גם המנוחה של כל העולם כולו, אבל גם התפיסה שביום שכולם נחים מתגלה בשושן מציאות של תנועה לשם תנועה - זו המלחמה שהיתה בט"ו בשושן.

אם כן, ההארה של ימי הפרזים היא הארה של מנוחה. ההארה של ערים מוקפות חומה בהבחנה מסויימת היא העומק של 'מחיל אל חיל' כמו שנתבאר, וזהו שורש פנימיות הריח שנתחדד בימי הפורים כמו שחודד במדרגה של תנועה לשם תנועה שהיא במדרגת הריח.

התחלנו בכל שורש הסוגיא בגולגולת שהיא מתגלגלת וחוזרת ומתגלגלת בתנועה שלמעלה מהדעת - זה הגילוי השלם של ימי הפורים, וכאשר מצייירים את זה בצירוף נפש גמור של האדם אז כל פעם ופעם שאדם שואף ונושף וחוזר חלילה, מלבד הגדרת הדבר כלשון חז"ל שהוזכר קודם לכן 'על כל נשימה ונשימה הוה מודה לו', ה'הוה מודה לו' הוא כבר תולדה, מצד כך זוהי הבחנה שמרדכי איש ימיני מצד אחד, אך מצד

ההארה של ימי הפורים, וזוהי אם כן הפנימיות של מדרגת חוש הריח, שהריח מריח את עצם התנועה שהופשטה מהתכלית ומתגלה כתנועה לעצמה - זו גופא המדרגה שמתגלה בימי הפורים. לכן כדברי חז"ל 'ימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים' לא יעברו - לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שאר המועדים בטלים לעתיד לבוא חוץ מימי הפורים. שמדוע שאר המועדים בטלים? כל פועל פועל לתכלית, אז כשמגיעים ששת ימי המעשה ובאחריתם שבת הגיעה התכלית, שית אלפי שנים הוי עלמא וחד חרוב - הגיעה התכלית, אז המועדים האלה בטלים, הם נחים. אבל ימי הפורים הם במדרגת 'תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון' וזה בבחינת אסתר בת אביחיל, 'ילכו מחיל אל חיל' אין להם מנוחה, כלומר, בהארה של ימי הפורים מתגלה תנועה לשם תנועה וממילא אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. עומק ההגדרה של תנועה לשם תנועה היא מעצם המציאות של פנימיות הארת ימי הפורים. בדקות זה החילוק בין י"ד לט"ו, בי"ד נחו מאויביהם, אז מדוע בשושן לא נחו? כפשוטו היו שם אויבים נוספים, אבל בעומק, מה שהתגלה אצל כל העולם שפורים בי"ד הוא מדין מנוחה התגלה בשושן פורים שממשיכים בתנועה -

הגילוי הזה אנו רואים בצורה ברורה בימי הפורים (מהצד הנפול וכן מהצד העליון), שרואים ברחובה של עיר והכל מקום שני אדם עושים בפורים תנועות. 'ישנו עם אחד משונה מכל העמים' כלומר תנועות משונות לגמרי, כפשוטו זה מביא לשחוק, אמת, אבל בטעם העמוק של הדבר - אם כל השנה כולה הפעולה היא פעולה של 'כל פועל פועל לתכלית', בפורים התנועה היא לשם תנועה, אז כשהתנועה היא לשם תנועה נעשים כל סוגי התנועות שישנן בלי שהתנועה מביאה לשום תכלית, וזה בעומק מה שמשמח את בני האדם, זה העומק של השחוק שמתגלה בפה, מאור הרוח העליון שהוא רוח ללא תכלית, זה מקום השחוק, כל שחוק הוא מקום סילוק הדעת, מתגלה כאן התנועה העליונה השורשית היא היא פנימיות מציאות ימי הפורים של שורש אותה התנועה, אלא שכל השנה כולה עיקר העבודה היא להלביש גם את התנועה הזו ב'פועל פועל לתכלית' ובפורים נעשית הפשטה ומגלים בעיקר את כח הרוח העליון, את כח הריח העליון כמו שנתחדד, במהותו שכמעט לגמרי ללא מקום של הלבשה. יש את גדר המצוות היום ויש את כל ההגדרה של ש"ה לאוין שאסור לו לאדם לעבור, אבל יסוד מהות היום זוהי צורתו, ומכח מה האדם יכול לדבוק בו? מכח מה שהוא דבק ברוח חיים שמתגלה.

שני משבט יהודה מלשון הודה. ואם כן, בכל פעם ופעם שאדם נושם, בפנימיות, מלבד ההתדבקות במדרגת ה'הוה מודה לו', הוא דבוק בעצם התנועה שבנשימה. ככל שאדם מתבודד בנפשו ומגיע למקום ההשקטה העמוק שהוא מתחבר למקום נשימתו של עצמו, על ידי כן הוא נדבק בשורש התנועה. כל זמן שהאדם עדיין נמצא במדרגת הדעת, אז ממילא נשימתו עדיין במהלכי הדעת בלבד, אבל כשאדם בוקע יותר פנימה ומתחבר לעצמות הנשימה מעצם עומק הכרת חייו שלמעלה מן הדעת - שם האדם דבק בעצם בכל צורת אדם בכלל בשורש העליון שלו בחלקו העליון של הגולגולת המתגלגל כמו שחודד בראשית הדברים וזהו מקום תכלית מציאות כל הבריאה כולה. ולפי מה שנתבאר לעיל - זה הריח שעולה מכל העולם כולו.

השתא נראה הרבה חלקי ריחות שישנם בעולם, ריח טוב, ריח רע. וגם בתוך הריח טוב עצמו ישנם הרבה ריחות 'הנותן ריח טוב בפירות', עיקר הריח שמתגלה בקטורת של שמן ועוד ועוד ריחות שישנם בעולם. אבל יש ריח אחד שעולה מכל הבריאה כולה. מהו הריח שעולה מכל הבריאה? על פי עומק המהלך שנתבאר, כל התנועות כולן שמתגלות עולה מהן ריח אחד - ריח של עצם התנועה לשם תנועה. את

של כל השנה כולה ולא באופן שהיא מתגלה בימי הפורים. זהו תמצית הריח האחד כמו שנתבאר שעולה מכל ימות עולם - הוא ריח אחד של עצם התנועה לשם תנועה. 'לך כנוס את כל היהודים' אז ודאי כפשוטו זה ג' דברים שנאמר בשעת צרה - תפילה, תשובה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה, אבל בעומק מה כונס ומצרף את כל היהודים כולם? זה עצם התנועה לשם תנועה עצמה, אז כל התנועות הן אחד. כאשר יש תנועה שפועלת לתכלית, אז לכל אחד יש באופן פרטי עדיין תכלית שלו, על אף שישנה תכלית אחת שמחברת את כולם, אך עדיין יש לו תכלית פרטית שלו. אבל כאשר מתגלה תנועה לשם תנועה ושעשוע - אז כל התנועות יחד הן עומק השעשוע שבתנועה. אין פרטיות של תנועה כי כל המהות היא לגלות את כל אופני התנועות שזה גופא עומק נקודת השעשוע. זה העומק שמחבר את כל הכנסת ישראל יחד.

ברור הדבר שישראל בנשמתם בימי הפורים 'אף על גב דאיהו לא חזי מזלייהו חזי' הם מרגישים את זאת, מכח כך נעשות התנועות שהוזכרו ונעשה איחוד הלבבות, אך ככל שהאדם יש לו הכרה בהירה בדברים והוא מכיר מהיכן שורש נקודת האחדות הזו - זו האחדות של כל הכנסת ישראל. מעין כך כבר התגלה במתן תורה, נאמר

ימי הפורים שהוא נס של הצלה, אז כפשוטו היתה גזירה ואנחנו מודים לקב"ה על הנס שנעשה ממות לחיים, אבל בעומק מהי ההגדרה בפנימיות הנפש בתפיסה של 'לחיים'? לחיים כלומר - זה חיים לשם חיים, חיים לשם תנועה כתנועה לעצמה, לכן המנהג של כנסת ישראל לשנות יין בפורים ולומר 'לחיים' - מתגלים כאן חיים עצמיים חדשים שהאדם דבק בתנועה לשם תנועה מכח מקום החוטם שמתגלה באפו. מכח כך האדם מגיע לדבקות השלמה בתכלית החיים. ביום הכיפורים מתגלה שיש מחילת עוונות, כפרת עוונות - זה במדרגה של 'פועל פועל לתכלית'. 'עוברי רצונו' יום הכיפורים מכפר, נחת רוח שאמרתי ונעשה רצוני, זו הקטורת שמקטירים ביום הכיפורים שס"ח מנים היו בה, שס"ה כנגד כל השנה ועוד שלושה מיוחדים ביום הכיפורים - זהו הגילוי שמתגלה תכלית הריח טוב שעולה מכל השנה כולה מדין מדרגת יום הכיפורים ומכח התשובה - זהו זמן תשובה לכל. אבל ביום הפורים מתגלה התנועה לשם תנועה, הריח לשם ריח כמו שנתבאר. מדרגת יום הכיפורים היא טפלה למדרגת הפורים כלשון חז"ל 'יום הפּוּרִים פּוּרִים' - הוא טפל לפורים כי בפורים מתגלה התנועה לשם תנועה, זה האור שגנוז שאנו יכולים להוציא מימי הפורים לכל השנה כולה, אבל כמובן בהתאמה להנהגה

צורת האדם ובודאי תכלית הגולגולת כולה שנמצאת במקום החוטם, ומדרגת כח רוח החיים במדרגת הריח שעולה מהרוח חיים שהיא התנועה לשם תנועה זהו תכלית כל הבריאה כולה - ריח טוב שיעלה מכל הבריאה כולה - זהו אורו של משיח שעליו נאמר 'והריחו ביראת ה' "

'וינועו ויעמדו מרחוק' נתגלה התנועה שמצרפת את כולם, ובפורים הגילוי הזה נמצא בבירור תנועה שמחברת את כל העולם כולו שזה מקום הריח.

השתדלנו לבאר בתמצית וביסוד הדברים את כח חוש הריח בהבנה שזו תכלית כל הבריאה כולה. תכלית כל הבריאה כולה מתגלה בחוטם 'בחוטמי אשתמודעה פרצופא' כי זה תכלית כל

צורת אדם

יום שני

יב' אייר תשפ"ד

20:30

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

